

Høringsnotat

Dato: 5. oktober 2021

Saknr: 21/5504

Høringsfrist: 7. januar 2022

Ny forskrift om kapitaliseringsrente etter skadeserstatningsloven

1 Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet en ny forskrift om fastsettelse av kapitaliseringsrenten til bruk ved utmåling av personskadeerstatning etter skadeserstatningsloven. Kapitaliseringsrenten benyttes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap når erstatningen fastsettes til en engangssum.

Forslaget til ny forskrift er en oppfølging av lov 30. april 2021 nr. 27 om endringer i skadeserstatningsloven (kapitaliseringsrente ved utmåling av personskadeerstatning), jf. Prop. 73 L (2020-2021). Ved denne lovendringen er det i skadeserstatningsloven § 3-9 nytt annet ledd vedtatt en hjemmel til å fastsette kapitaliseringsrenten i forskrift.

Departementet foreslår å forskriftsfeste en fast kapitaliseringsrente etter en konkret vurdering av hva rentefoten bør være, og med det formål at den rentefoten man kommer frem til skal bli stående et godt stykke frem i tid – frem til det på et senere tidspunkt eventuelt viser seg at den forskriftsfaste kapitaliseringsrenten ikke lenger gir uttrykk for et riktig rentenivå. Departementet har også vurdert, som et alternativ, å fastsette i forskrift en beregningsmodell for kapitaliseringsrenten som innebærer at renten vil variere fra år til år eller fra måned til måned i takt med komponenter i beregningsmodellen som avspeiler rentenivået i samfunnet. Departementet ser imidlertid en del hensyn som taler mot en slik løsning.

I forslaget til ny forskrift er det inntatt både en generell kapitaliseringsrente og en særskilt kapitaliseringsrente som etter skadeserstatningsloven § 3-9 skal kunne benyttes i tilfeller der erstatningen fullt ut eller delvis skal plasseres som bankinnskudd etter vergemålsloven § 51 første ledd. Om den særskilte kapitaliseringsrenten skal benyttes, må vurderes konkret i den enkelte saken, og vurderingstemaet vil være om det er den generelle eller den særskilte kapitaliseringsrenten som samlet sett i størst grad vil føre til at den skadelidte mottar full erstatning, men heller ikke mer enn dette.

2 Bakgrunn

Når vilkårene for erstatning er oppfylt, er den alminnelige regelen i norsk rett at den skadelidte skal ha erstattet sitt fulle økonomiske tap. Prinsippet om retten til full erstatning innebærer at den skadelidte ikke skal komme dårligere ut med skaden enn om den ikke hadde inntruffet. På personskaderettens område er

prinsippet om retten til full erstatning kommet til uttrykk i skadeserstatningsloven § 3-1.

Utgangspunktet i skadeserstatningsloven § 3-9 er at erstatningen fastsettes til en engangssum. Erstatningsutbetaling i terminbeløp skjer kun unntaksvis.

Når engangserstatning tilkjennes for fremtidig tap, skal den fastsettes slik at det tilkjente beløpet (hovedstol) og avkastningen til sammen dekker tapet for hvert år fremover. For å komme frem til hvor stort erstatningsbeløpet da må være, må det fremtidige, årlige tapet neddiskonteres til en nåverdi. Ved neddiskonteringen tas det utgangspunkt i de årlige tapene som ikke er justert for forventninger om inflasjon (eller deflasjon). Deretter benyttes en kapitaliseringsrente ved beregningen av engangssummen. Over tid er det blitt avklart at kapitaliseringsrenten skal være en realrente. En realrente er en antatt nominell rente i erstatningsperioden minus forventet inflasjon i den samme perioden. Hvis den antatte nominelle renten for perioden for eksempel er 4 prosent, og den forventede inflasjonen utgjør 2 prosent, vil realrenten være 2 prosent.

Kapitaliseringsrenten fastsettes i dag av domstolene i den enkelte saken i forbindelse med erstatningsutmålingen. I 2014 kom Høyesterett til at kapitaliseringsrenten, som altså er en realrente, som hovedregel skal være 4 prosent, jf. dommen i Rt. 2014 s. 1203.

Regjeringen foreslo i januar 2021 en endring av skadeserstatningsloven § 3-9. Lovforslaget gikk ut på å gi en hjemmel til å kunne fastsette kapitaliseringsrenten ved utmåling av personskadeerstatning i forskrift, jf. Prop. 73 L (2020-2021) Endringer i skadeserstatningsloven (kapitaliseringsrente ved utmålingen av personskadeerstatning). Lovproposisjonen er tilgjengelig her: [Prop. 73 L \(2020–2021\) - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Lovforslaget er fulgt opp ved lov 30. april 2021 nr. 27 om endringer i skadeserstatningsloven (kapitaliseringsrente ved utmåling av personskadeerstatning). Loven trådte i kraft 1. juni 2021. Skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd lyder etter lovendringen:

«Kongen kan i forskrift fastsette en kapitaliseringsrente (realrente) som skal anvendes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap når erstatningen fastsettes til en engangssum. Hvis særlige hensyn tilsier det, kan retten anvende en annen rente enn den som følger av forskrift gitt i medhold av første punktum. Kongen kan fastsette en egen kapitaliseringsrente (realrente) som kan anvendes i tilfeller der erstatningen fullt ut eller delvis skal plasseres som bankinnskudd etter vergemålsloven § 51 første ledd.»

3 Forskriftsfesting av en fast kapitaliseringsrente

3.1 Den generelle kapitaliseringsrenten

Departementet har vurdert ulike modeller for fastsettelsen av kapitaliseringsrenten i forskrift. Det er sentralt at den modellen som velges, sikrer en så riktig rentefastsettelse som mulig. Kapitaliseringsrenten skal imidlertid anvendes i rekke ulike situasjoner. En forskriftsfastsatt generell kapitaliseringsrente vil derfor være en gjennomsnittrente. I tillegg til å sikre et riktig rentenivå legger departementet vekt på å finne frem til et enkelt og praktikabelt system.

Departementet foreslår som nevnt å forskriftsfeste en fast, generell kapitaliseringsrente på grunnlag av en konkret vurdering av hva rentefoten bør være. Et eksempel på en slik form for rentefastsettelse finnes i forskrift 25. mars 1997 nr. 273 om beregning av kapitalverdier av trygdeytelser § 2.

Fremgangsmåten har visse likheter med dagens ordning med en domstolsfastsatt kapitaliseringsrente, men likevel slik at en forskriftsfastsatt kapitaliseringsrente kan fastsettes og endres uavhengig av en konkret sak for domstolene.

Dagens rentenivå kan ikke alene være avgjørende i vurderingen av hva kapitaliseringsrenten bør settes til. Kapitaliseringsrenten skal reflektere rentenivået fremover i tid, ofte i et relativt langt tidsrom. Hyppige endringer av kapitaliseringsrenten kan gi tilfeldige utslag. Departementet legger derfor til grunn at den rentefoten man kommer frem til, skal bli stående i et lengre tidsrom og vil gjelde også for erstatningsutmålinger som skal foretas et godt stykke frem i tid. Renten skal dessuten reflektere den avkastningen som den skadelidte kan forventes å oppnå, ikke bare på utmålingstidspunktet, men for hele den perioden erstatningen er utmålt for, som kanskje kan være på flere tiår. Rentenivået i et så langt tidsperspektiv er det selvsagt knyttet stor usikkerhet til, og fastsettelsen av kapitaliseringsrenten vil etter departementets vurdering derfor måtte bli skjønnsmessig.

Kapitaliseringsrenten må videre ta utgangspunkt i en oppfatning av hvordan den skadelidte forutsettes å investere erstatningsbeløpet. Som fremhevet av Høyesterett i Rt. 2014 s.1203 er dette et rettslig spørsmål, for så vidt som det er tale om hvilken risiko det er rimelig å forvente at en skadelidt skal ta for å oppfylle sin tapsbegrensningsplikt. Dette kan også formuleres som et spørsmål om hvor høy forventet avkastning på erstatningsbeløpet den skadelidte må akseptere at myndighetene legger til grunn for fastsettelsen av kapitaliseringsrenten.

Markedet tilbyr i dag ulike former for kapitalplassering med ulik risiko. Aktuelle og nærliggende alternativer for disponering av et utbetalt erstatningsbeløp kan være investering i fast eiendom, plassering i ulike typer fond eller plassering på ulike former for innskuddskonti i bank. Nedbetaling av gjeld vil også kunne være et nærliggende alternativ. Departementet antar at det vil være naturlig å forutsette en fordeling av erstatningssummen på de ulike alternativene.

Når det gjelder forutsetningen om risiko ved kapitalinvestering ut over plassering på innskuddskonto i bank, viser departementet til Prop. 73 L (2020-2021) punkt 3.4.2, hvor det uttales:

«Tapsbegrensningsplikten er et resultat av en avveining av partenes rettigheter og plikter og bidrar til å forhindre tap av verdier. Den skadelidte pålegges et visst ansvar for å forvalte de verdiene han eller hun får utbetalt, på en hensiktsmessig måte.

Det er ikke praktisk gjennomførbart å fastsette kapitaliseringsrenten på grunnlag av de investeringene en bestemt skadelidt faktisk vil gjøre. Det ville dessuten medføre at den skadelidte kunne blåse opp erstatningssummen ved å planlegge dårlige investeringer, eller ved å gi inntrykk av å ha slike planer. Spørsmålet er hvor høy forventet rente på avkastningen skadelidte må akseptere at legges til grunn for erstatningsberegningen.

I tråd med gjeldende rett legger departementet til grunn at man her må basere seg på en objektiv gjennomsnittsvurdering, altså på hva som er fornuftig og forsvarlig for en person i skadelidtes stilling. Dagens kapitaliseringsrente bygger på en

forutsetning om at den utbetalte erstatningen investeres med noe risiko slik at man oppnår en viss avkastning, jf. Rt. 2014 s. 1203 avsnitt 90 følgende. Departementet er enig i at kapitaliseringsrenten bør fastsettes ut fra en forventning om investeringer med en noe høyere risiko enn plassering av beløpet på sparekonto i bank. Det risikonivået som det legges til grunn at må kunne forventes etter dommen i Rt. 2014 side 1203, kan imidlertid synes noe høyt. Som påpekt av Norsk Sykepleierforbund i høringen vil den skadelidte ofte være i en vanskelig livssituasjon på grunn av skaden og de livsendringene den medfører. Det kan ikke forventes at den skadelidte har kunnskap eller overskudd til å drive aktiv forvaltning av erstatningen. Kapitaliseringsrenten skal videre være generell, og skal dermed benyttes i tilfeller der neddiskontering (og dermed også investeringer) skal skje for lengre, men også for noe kortere tidsperioder. I vurderingen mener departementet dessuten at det må tas høyde for at en skadelidte kan være avhengig av å realisere for eksempel aksjer når likviditetsbehovet melder seg, ikke kun når aksjene har høy markedsverdi.»

Det må aksepteres at en del av erstatningssummen plasseres på en slik måte at den skadelidte er sikret tilstrekkelig tilgang til erstatningssummen til å kunne dekke løpende utgifter til sin livsførsel. Dette innebærer at noe av erstatningssummen må forutsettes å kunne plasseres som innskudd i bank. For så vidt gjelder forventningen om annen plassering av erstatningsbeløpet enn innskudd i bank, antar departementet at det vil være naturlig å se hen til fondstyper som obligasjonsfond og kombinasjonsfond med moderat risikograd.

Banker rapporterer innskuddsrenter til Finansportalen.no. Dette er et nåtidsbilde, men er etter departementets syn likevel et naturlig element i en større helhetsvurdering. I tillegg har departementet valgt å se hen til 10 års effektiv statsobligasjonsrente. Statsobligasjonsrenten fastsettes av Norges Bank og publiseres løpende på Norges Banks nettsider. Når det gjelder forventet avkastning på andre investeringer enn innskudd på sparekonto i bank, har departementet sett hen til [Meld. St. 26 \(2016-2017\) Forvaltningen av Statens pensjonsfond i 2016 avsnitt 3.1.3](#), hvor Finansdepartementet antok at realavkastningen på obligasjonsporteføljen for Statens Pensjonsfond Utland kunne forventes å være i området 0,5 til 1 prosentpoeng, og at meravkastningen på aksjeporteføljen kunne anslås til 3 prosentpoeng. Med realavkastning forstås oppnådd nominell avkastning justert for prisstigning (inflasjon).

Departementet legger til grunn at det vil være naturlig å basere kapitaliseringsrenten på forventet avkastning av en sammensatt portefølje som i noen grad er bankinnskudd, i en del grad er rimelig sikre obligasjonsinvesteringer, og i mindre grad er investeringer som svinger med de alminnelige svingningene i markedet. Ved fastsettelsen av rentefoten må det tas i betraktning at denne benyttes for kapitalisering av hele erstatningsbeløpet selv om det ikke forventes lik avkastning på hele erstatningsbeløpet.

Departementet har etter en skjønnsmessig helhetsvurdering kommet til at kapitaliseringsrenten, *før* fratrukk for forventet inflasjon, bør ligge i området mellom 4 og 5 prosent.

Kapitaliseringsrenten skal være en realrente, og det skal derfor gjøres fratrukk for forventet inflasjon. I dommen i Rt. 2014 s. 1203 bygger Høyesterett på en fremtidig inflasjon på 2,5 prosent i året, og uttaler at dette er lik det inflasjonsmålet som Norges Bank styrer etter (avsnitt 85). I dag er Norges Banks inflasjonsmål «nær 2 prosent», jf. Bestemmelse om pengepolitikken, Forskrift 13.

desember 2019 nr. 1775. Departementet foreslår derfor at inflasjonsfradraget settes til 2 prosent. Etter fratrekk for forventet inflasjon foreslår departementet derfor at den generelle kapitaliseringsrenten settes til 2,5 prosent.

Departementet minner om at skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd annet punktum åpner for at retten unntaksvis kan benytte en annen rente enn den generelle renten fastsatt i forskrift. Dette gjelder når «særlige hensyn» tilsier det, som eksempelvis kan være tilfeller der erstatningen skal utbetales for en kort tidsperiode, jf. uttalelser om dette i Prop. 73 L (2020-2021).

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på departementets vurderinger og anslag.

Avslutningsvis bemerkes at den domstolsfastsatte kapitaliseringsrenten som i dag benyttes ved utmåling av personskadeerstatning, i større eller mindre grad har gitt veiledning for domstolene også i andre sammenhenger, for eksempel ved utmåling av ekspropriasjonserstatning. Det vises blant annet til uttalelser om dette i dommen i HR-2018-1715-A med videre henvisninger. Etter departementets syn er det langt fra gitt at de vurderingene som i høringsnotatet er lagt til grunn for en forskriftsfastsatt kapitaliseringsrente på personskadeerstatningsområdet, kan eller bør være avgjørende i andre sammenhenger. Departementet har i vurderingen av kapitaliseringsrenten ved utmåling av personskadeerstatning ikke tatt i betraktning eventuelle særlige hensyn som gjør seg gjeldende på andre områder, for eksempel ved ekspropriasjonserstatning.

3.2 En særskilt kapitaliseringsrente i vergemålstilfellene

Det følger av forskriftshjemmelen i skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd at Kongen kan fastsette en egen kapitaliseringsrente som kan anvendes i tilfeller der erstatningen fullt ut eller delvis skal plasseres som bankinnskudd etter vergemålsloven § 51 første ledd. Departementet har vurdert ulike måter å fastsette den særskilte kapitaliseringsrenten på. Etter en helhetsvurdering foreslås det at den særskilte kapitaliseringsrenten settes 1 prosentpoeng lavere enn den generelle kapitaliseringsrenten, det vil si til 1,5 prosent.

Det vil som nevnt måtte vurderes konkret i den enkelte saken om den særskilte kapitaliseringsrenten helt eller delvis skal benyttes.

4 Fastsettelse av kapitaliseringsrenten gjennom en beregningsmodell

Som et alternativ til at kapitaliseringsrenten angis i forskriften som en fast størrelse, har departementet vurdert å utforme en beregningsmodell for kapitaliseringsrenten som innebærer at renten vil variere fra år til år eller fra måned til måned i takt med komponenter i beregningsmodellen som avspeiler rentenivået i samfunnet. Departementet viser til at det er benyttet lignende beregningsmodeller i for eksempel forsinkelsesrenteloven § 3 og ekteskapsloven § 70 annet ledd tredje punktum med tilhørende forskrift.

Dersom man skulle velge å fastsette en slik beregningsmodell i forskriften, måtte denne etter departementets syn i stor grad omfatte de samme komponentene som ligger til grunn for departementets forslag om en fast kapitaliseringsrente, jf. punkt

3. Departementet ser for seg en modell bestående av tre komponenter, og den kunne antydningvis gå ut på følgende:

For den første komponenten (*komponent 1*) kunne det være naturlig å ta utgangspunkt i 10 års effektiv statsobligasjonsrente på utmålingstidspunktet.

Deretter kunne det gjøres et fast påslag på den variable statsobligasjonsrenten som ville representere forventet avkastning på erstatningsbeløpet utover statsobligasjonsrenten (*komponent 2*). I prinsippet ville også dette påslaget kunne være gjenstand for jevnlig vurderinger. Departementet antar likevel at påslaget ville kunne ligge fast i lengre tid, til man eventuelt skulle finne grunn til å vurdere det på nytt. Størrelsen på dette påslaget ville måtte bero på en oppfatning av hvordan den skadelidte forutsettes å investere erstatningsbeløpet slik dette er redegjort for under punkt 3.1.

Kapitaliseringsrenten skal være en realrente, og det ville derfor til slutt måtte gjøres fratrekk for forventet inflasjon (*komponent 3*).

Departementet nevner at et alternativ til å ta utgangspunkt i statsobligasjonsrenten ved en slik beregningsmodell kunne være å ta utgangspunkt i en basisrente for innskudd fastsatt av Finansportalen.no på tilsvarende måte som for basisrenten for utlån. Departementet viser til illustrasjon til forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 § 5-12-5. Et ytterligere alternativ er å ta utgangspunkt i den pengepolitiske styringsrenten, slik man har gjort ved fastsettelsen av forsinkelsesrenten. Departementet antar da at man i så fall måtte ta utgangspunkt i et gjennomsnitt av styringsrenten for eksempel de tre, fem eller ti foregående år. Det kunne dessuten være aktuelt å innta i forskriften at kapitaliseringsrenten aldri kan bli lavere enn 0 prosent.

En fordel med en slik generell beregningsmodell der kapitaliseringsrenten varierer i takt med statsobligasjonsrenten (eller den renten som alternativt ville inngå som komponent 1 i modellen), kan være at man automatisk får justert renten når relevante forutsetninger endrer seg, noe som også vil redusere diskusjoner om behovet for endring i kapitaliseringsrenten med bakgrunn i konkrete saker. Når departementet i dette høringsnotatet likevel ikke foreslår en slik modell, skyldes det at det fremstår som krevende å finne frem til en beregningsmodell som i tilstrekkelig grad tar opp i seg at fremtidstap i mange saker skal kapitaliseres over en lang tidshorison. En beregningsmodell som skissert foran, vil etter departementets vurdering i for stor grad måtte knyttes til det generelle rentenivået i samfunnet på selve utmålingstidspunktet og vil ikke ta tilstrekkelig høyde for at kapitaliseringsrenten skal avspeile forventet fremtidig avkastning. Departementet viser videre til at en slik vekslende kapitaliseringsrente som beregningsmodellen innebærer, vil kunne gi tilfeldige utslag, i og med at det vil være avgjørende for størrelsen på erstatningsbeløpet om utmålingen foretas før eller etter månedsskiftet eller årsskiftet (alt etter hvordan modellen utformes). Rentenivået på tidspunktet for erstatningsutmålingen er imidlertid ikke avgjørende for den avkastningen den skadelidte vil oppnå; det avgjørende er som nevnt den avkastningen den skadelidte vil oppnå i løpet av den fremtidige investeringsperioden. En modell der erstatningsbeløpet vil variere ut fra svingninger i rentenivået på utmålingstidspunktet, gir da mindre mening. I og med at kapitaliseringsrenten vil være en gjennomsnittrente som sjelden vil treffe helt rent for den enkelte skadelidte, og valg av komponenter i modellen uansett må baseres på et skjønn som følger av usikkerhet om fremtiden, kan man like gjerne fastsette en fast

rentefot slik det er foreslått i punkt 3. En fast kapitaliseringsrente vil også være enklere å forholde seg til for partene og vil gi større forutsigbarhet.

5 Skatteulempen

Departementet har vurdert om det også bør foreslås å kompensere for skatteulempen gjennom å operere med en kapitaliseringsrente etter skatt, jf. også Prop. 73 L (2020-2021) punkt 6. Departementet har etter en nærmere vurdering kommet til at det ikke vil foreslå en slik endring i gjeldende rett. Skatteulempen skal dermed fortsatt beregnes av domstolene. Departementet utelukker ikke at det kan være aktuelt å vurdere dette på et senere tidspunkt etter at man har vunnet erfaring med den forskriftsfastsatte kapitaliseringsrenten. Departementet tar her for øvrig ikke stilling til om en endring i kapitaliseringsrenten sammenlignet med dagens nivå vil kunne medføre at den i dag gjeldende skatteulempesatsen må vurderes på nytt.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget antas å sikre partene i personskadetvister en riktigere kapitaliseringsrente enn det den gjeldende domstolsfastsatte renten gjør i dag. Dette vil medføre at de skadelidte vil motta erstatningsutbetalinger som i større utstrekning samsvarer med prinsippet om full erstatning. Dersom kapitaliseringsrenten er for høy, slik mye kan tyde på at den er i dag, får ikke de skadelidte full erstatning. En fastsettelse av kapitaliseringsrenten i forskrift vil dessuten skape større forutberegnelighet for partene i personskadetvister. Dette vil igjen kunne ha en tvistedempende effekt, og vil kunne bidra til å redusere antall tvister for domstolene.

Forslaget går ut på å forskriftsfeste en lavere kapitaliseringsrente enn den som gjelder i dag. Dette vil føre til høyere erstatningsutbetalinger for fremtidige ansvarssubjekter. Departementet understreker likevel at dette ikke innebærer noen endring i det prinsippet som også gjelder i dag, om at den ansvarlige skal betale full erstatning til skadelidte. Når det gjelder private ansvarssubjekter, antas det kun å være et mindretall av saker der skadevolderen er en enkeltperson som selv er ansvarlig for erstatningsutbetalingen. Det legges til grunn at økte erstatningsutbetalinger som følge av en nedjustert kapitaliseringsrente i praksis først og fremst vil få konsekvenser for ansvarlige forsikringsselskaper. Departementet viser blant annet til erstatningsutbetalinger på grunnlag av trafikkforsikringer etter bilansvarslova. En justering av kapitaliseringsrenten vil imidlertid ha betydning for all utmåling i personskadesaker av erstatning for fremtidig tap som skal skje med henvisning til alminnelig erstatningsregler eller med direkte henvisning til skadeserstatningsloven. Den samlede økningen i erstatningsutbetalinger vil avhenge av det samlede antall skadeoppgjør.

En lavere kapitaliseringsrente vil også få konsekvenser for det offentlige som skadevolder eller der det offentlige har påtatt seg å dekke den skadelidtes tap. Dette vil etter det departementet kjenner til, særlig få konsekvenser for pasientskadeordningen. Det vil i prinsippet også få betydning for voldsoffererstatningsordningen, men i praksis vil merkostnadene her være mye lavere.

Til illustrasjon viser beregninger fra Norsk pasientskadeerstatning for så vidt gjelder erstatningsutbetalinger etter pasientskadeloven, at den årlige merkostnaden ved å redusere den generelle kapitaliseringsrenten fra 4 til 2,5 prosent, vil være ca. 135 millioner kroner. Som utgangspunkt for denne beregningen har Norsk pasientskadeerstatning lagt til grunn en årlig utbetaling etter pasientskadeordningen på 1,2 milliarder kroner, som er prognosen for utbetalinger i 2021. Norsk pasientskadeerstatning antar videre at de estimerte merkostnadene prosentvis vil fordele seg på de ulike sektorene (regionale helseforetak, kommunal sektor, staten og privat helsetjeneste) på tilsvarende måte som de totale erstatningsutbetalingene fordeler seg.

Forslaget til en særskilt kapitaliseringsrente i vergemålssakene antas som utgangspunkt å ha liten innvirkning på erstatningsutbetalingene etter pasientskadeordningen fordi det antas å gjelde relativt få saker i året. Opplysninger fra Norsk pasientskadeerstatning tilsier imidlertid at dette stiller seg annerledes når det gjelder utmåling av erstatning for fremtidige utgifter og menerstatning til barn. Norsk pasientskadeerstatning har opplyst at en endret kapitaliseringsrente fra 4 prosent til 1,5 prosent vil innebære en betydelig merkostnad i alvorlige fødselsskadesaker med et totalt erstatningsbeløp på mer enn 5 millioner kroner. Det er antydning at merkostnaden ved en særskilt kapitaliseringsrente på 1,5 prosent vil utgjøre opp mot 5 millioner kroner per sak. Antall slike saker varierer fra år til år. I 2016 og 2017 ferdigbehandlet Norsk pasientskadeerstatning henholdsvis 15 og 14 slike saker. I 2020 ferdigbehandlet de kun fire slike saker. Fordi disse sakene gjelder skader som omtrent utelukkende skjer på sykehus, vil disse merkostnadene belastes de regionale helseforetakene. Norsk pasientskadeerstatning har opplyst at det er knyttet noe usikkerhet til beregningene.

Når det gjelder voldsoffererstatningsordningen, utbetales det erstatning for fremtidige tap av inntekt eller forventede fremtidige merutgifter i om lag 2 prosent av voldsoffererstatningssakene som fremmes for Kontoret for voldsoffererstatning årlig. Erstatningsbeløpene som tilkjennes, ligger i snitt på litt under 500 000 kroner. Størrelsen på erstatningsbeløpene tilsier at det sjelden utbetales erstatning for tap mange år fremover i tid. Kombinasjonen av få saker og relativt beskjedne erstatningsbeløp tilsier at det ikke vil påløpe betydelige merutgifter for det offentlige på voldsoffererstatningsområdet ved en justering av kapitaliseringsrenten. Det utbetales svært sjelden voldsoffererstatning for fremtidig tap til barn eller til voksne personer med verge. Det legges derfor til grunn at den særskilte kapitaliseringsrenten kun vil bli brukt i enkelttilfeller i fremtiden. De årlige merutgiftene vil kunne beløpe seg til ca. 1,5 millioner kroner på voldsoffererstatningsområdet.

Forslag til forskrift om kapitaliseringsrente etter skadeserstatningsloven

§1 Virkeområde

Forskriften gjelder kapitaliseringsrenten som skal benyttes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap når personskadeerstatning etter lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning skal fastsettes til en engangssum.

Kapitaliseringsrenten etter denne forskriften er en realrente der det er gjort fratrukk for forventet inflasjon.

§ 2 Kapitaliseringsrente

Kapitaliseringsrenten etter skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd første punktum er 2,5 prosent.

Kapitaliseringsrenten etter skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd tredje punktum er 1,5 prosent.

§ 3 Ikrafttredelse og overgangsregler

Forskriften trer i kraft [XX]. Kapitaliseringsrentene får anvendelse der utmålingen av personskadeerstatning skjer på ikrafttredelsestidspunktet eller senere.